

Záznam z jednání Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách konaného dne 18. června 2020

Místo schůze: Praha, Strakova akademie, Nábřeží Edvarda Beneše 4,
Zasedací místnost Starý tiskový sál (od 10:00 do 13:00 hod.)

Přítomné členky a členové (zástupkyně a zástupci členek a členů s hlasovacím právem):

	Příjmení a jméno	Organizace
1.	Bálková Pavla	MSP
2.	Berkovec Jiří	MZd
3.	Bělohávková Kateřina	MV
4.	Čechová Jitka zastupuje: Rudická Dagmar	Persefona
5.	Holušová Barbora	IC Praha
6.	Hurychová Eva	nezávislá odbornice
7.	Chaloupková Jaroslava	Acorus
8.	Ježková Veronika	nezávislá odbornice
9.	Jonitová Bronislava	MO
10.	Jůzová Kotalová Kristýna	MPSV
11.	Krpálková Jindřiška	Pro Dialog
12.	Levová Jana	Spondea
13.	Marvánová Vargová Branislava (předsedkyně)	nezávislá odbornice
14.	Poláková Jitka (místopředsedkyně)	proFem, Česká ženská lobby
15.	Potměšil Jan (místopředseda)	nezávislý odborník
16.	Prokopová Zdena	ROSA – centrum pro ženy
17.	Trávníček Zdeněk	nezávislý odborník
18.	Viktorinová Lucie	MŠMT
19.	Vitoušová Petra	Bílý kruh bezpečí
20.	Vojtíšková Martina	Asociace pracovníků intervenčních center ČR
21.	Vrbický Jan	MPSV
22.	Wünschová Petra	Centrum LOCIKA

Omluveny/i:

	Příjmení a jméno	Organizace:
1.	Laurenčíková Klára	Univerzita Karlova
2.	Spoustová Ivana	advokátka

Hostky/é:

	Příjmení a jméno	Organizace:
1.	Fuchs Miroslav	MPSV
2.	Koldinská Kristina	Právnická fakulta Univerzity Karlovy
3.	Moree Dana	Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy
4.	Mosleh Jolana	Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR
5.	Nyklová Blanka	Sociologický ústav AV ČR
6.	Pokorná Dana	proFem

Tajemník výboru: *Pavlíček Michal*

Sekretariát Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Rada“): *Šafařík Radan, Kalenská Petra, Pichaničová Petra*

Z celkového počtu **24** členů a členek bylo v době zahájení jednání Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách (dále jako „Výbor“) přítomno **18** osob s hlasovacím právem. Výbor byl usnášení schopný.

Návrh programu jednání:

1. Úvod a schválení programu;	B. Marvánová Vargová,
2. Informace o aktuální činnosti Sekretariátu a plnění úkolů z posledního jednání;	R. Šafařík, M. Pavlíček
3. Aktuální stav přípravy ratifikace Istanbulské úmluvy;	R. Šafařík
4. Podpora osob ohrožených domácím a sexuálním násilím během pandemie covid-19, vyhodnocení dopadů pandemie na osoby ohrožené na základě dat <ol style="list-style-type: none">Vývoj evidovaných případů souvisejících s domácím a genderově podmíněným násilím během pandemie covid-19Informace o hlavních iniciativách organizací poskytujících pomoc obětem a diskuze problémů, kterým čelily během pandemie covid-19Informace o hlavních iniciativách veřejné správy souvisejících s pomocí obětem během pandemie covid-19;	členky a členové Výboru, J. Mosleh (PP ČR), B. Nyklová, D. Moree (AV ČR), R. Šafařík, P. Pichaničová (ÚV ČR)
5. Plán činnosti Výboru na léta 2020-2021;	B. Marvánová Vargová, členové a členky Výboru
6. Informace o procesu přípravy ratifikace Úmluvy Mezinárodní organizace práce o odstranění násilí a obtěžování při práci;	M. Fuchs (MPSV)
7. Problematika asistovaného setkávání;	J. Krpálková, členové a členky Výboru
8. Různé.	Členové a členky Výboru

Ad bod 1 – Úvod a Schválení programu;

B. Marvanová Vargová zahájila jednání Výboru a představila návrh programu.

V průběhu projednávání tohoto bodu dorazily členky P. Bálková a L. Viktorinová. Počet přítomných osob s hlasovacím právem stoupl na 20.

O návrhu programu následně proběhlo hlasování: 20 pro, 0 proti, 0 se zdržel/a. Návrh byl schválen.

Ad bod 2 – Informace o aktuální činnosti Sekretariátu a plnění úkolů z posledního jednání;

M. Pavlíček představil shrnutí plnění úkolů od posledního jednání Výboru. Schůzka zájemkyň a zájemců ze strany Výboru s Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) k novele zákona o sociálních službách proběhla 16. ledna. Na základě této schůzky byly formulovány připomínky Úřadu vlády ČR k materiálu. Aktuálně probíhá vypořádání připomínek. Informace o činnosti Pracovních skupin v roce 2019 byla dle domluvy na posledním jednání součástí zápisu z tohoto jednání. Pracovní skupina pro práci s dětmi ohroženými násilím v rodině se sejde 24. června k určení jednotného nástroje pro identifikaci dětí ohrožených násilím v rodině. Pracovní skupina pro práci s násilnou osobou se sejde 1. července a zaměří se na vyhodnocení dopadů pandemie covid-19 na poskytování služeb násilným osobám a zkušenosti programů s dotačním řízením Rodina. Projednání návrhu Zprávy za rok 2019 o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019 – 2020 (dále jako „Zpráva za rok 2019“) mělo původně proběhnout na březnovém jednání Výboru, které však muselo být z důvodu pandemie covid-19 a souvisejících vládních opatření zrušeno. Plnění Akčního plánu v roce 2019 bylo v únoru vyhodnoceno předsednictvem a Zpráva za rok 2019 v březnu projednána a schválena Výborem per rollam. Sekretariát aktuálně vypořádává připomínky Rady k tomuto materiálu. V této souvislosti M. Pavlíček představil přítomným doplňující informace MPSV ohledně plnění opatření č. 6 týkající se podpory práce s násilnými osobami v rámci dotačního programu Rodina a Výbor následně projednal změnu svého stanoviska k tomuto opatření.

P. Wünschová upozornila na úkol zajistit zakotvení Minimálních standardů pro práci s původci a původkyněmi násilí v ČR v rámci dotačních titulů, který MPSV dle vyhodnocení neplní.

M. Pavlíček odpověděl, že otázka zakotvení těchto standardů v rámci dotačního programu Rodina bude projednána na plánovaném jednání Pracovní skupiny pro práci s násilnou osobou 1. července.

M. Pavlíček dále informoval přítomné, že po zapracování připomínek a schválení finální verze Zprávy za rok 2019 ze strany Rady bude materiál předložen vládě ČR pro informaci. Koncem března Výbor distančně projednával podnět ke zvýšení ochrany a bezpečí obětí během pandemie covid-19, který následně schválil per rollam dne 8. dubna. Zmocněnkyně vlády pro lidská práva na základě tohoto podnětu oslovila dopisem příslušné resorty, Nejvyšší státní zastupitelství a Českou televizi, proběhla tisková konference k podnětu a byla také zahájena kampaň ÚV ČR ke zvýšení informovanosti veřejnosti o dostupné pomoci (blíže viz příloha č. 1 zápisu). Informace Ministerstva vnitra a Ministerstva zdravotnictví o plnění doporučení Výboru byly pro informaci zaslány Výboru s dalšími podklady k dnešnímu jednání (blíže viz přílohy č. 2 a 3 zápisu). Dne 12. června proběhl kulatý stůl k přípravě Strategie rovnosti žen a mužů 2021 – 2030, oblasti Bezpečí a život bez násilí.

R. Šafařík následně představil další činnost sekretariátu Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Sekretariát“). Informoval přítomné o zahájení projektu z Norských fondů zaměřeného na domácí a genderově podmíněné násilí (blíže viz příloha č. 4 zápisu) a aktuálním harmonogramu vyhlášení výzev v rámci Norských fondů. Dále informoval o dopisu Evropské komise adresovaného Zmocněnkyni vlády pro lidská práva vyzývajícího ČR k zapojení se do mezinárodního průzkumu Eurostatu ohledně domácího a genderově podmíněného násilí, který by měl navázat na zatím dosud největší srovnávací studii agentury EU pro základní práva z roku 2013. Dopis Evropské komise byl Výboru také zaslán s podklady k tomuto jednání (blíže viz příloha č. 5 zápisu). Sekretariát se začíná také připravovat na předsednictví ČR Radě EU. Českými partnery předsednictví budou Francie a Švédsko. Obě země mají ambiciózní program ohledně domácího a genderově podmíněného násilí. Vzhledem k tomu, že se jedná o prioritu Zmocněnkyně vlády pro lidská práva, měla by být tato problematika jedním z prioritních témat předsednictví. Plánovaný kulatý stůl k problematice sexuálního zneužívání v církvích musel být z důvodu pandemie odložen, proběhne 23. června na Strakově akademii. Účast členů a členek Výboru je vítána.

R. Šafařík dále informoval o předložení novely trestního zákoníku a zákona o obětech trestných činů a uplatnění připomínky zmocněnkyně k otázkám týkajícím se intimní oblasti. V rámci vypořádání bylo s Ministerstvem spravedlnosti dohodnuto, že v materiálu bude výslovně doplněno, že se jedná o nevhodnost otázek ohledně předchozích sexuálních vztahů obětí. Poslední informací bylo stanovení termínu dalšího jednání Rady na 20. července od 17:00.

V průběhu projednávání tohoto bodu dorazil člen J. Vrbický. Počet přítomných osob s hlasovacím právem stoupl na 21.

B. Marvánová Vargová se dotázala, zda se bude kvůli zpoždění vypsání výzev v rámci Norských fondů zkracovat doba realizace projektů.

R. Šafařík odpověděl, že zpoždění do malých grantových schémat nezasáhne. U výzvy zaměřené na podporu dostupnosti specializovaných služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí zůstane konečný termín červen 2024. Doplnil, že Úřad vlády ČR aktuálně jedná s MF ohledně spolufinancování ze strany organizací, resp. možnosti jeho zrušení z důvodu nepříznivé ekonomické situace.

B. Marvánová Vargová reagovala dále na informaci o dopisu Evropské komise ohledně zapojení ČR do mezinárodního šetření Eurostatu ohledně domácího a genderově podmíněného násilí. Vzhledem k tomu, že sběr dat je jednou z priorit Akčního plánu, obdobný výzkum je jedinečný a zásadní pro umožnění mezinárodního srovnání a formulaci efektivních politik v této oblasti, ráda by navrhla usnesení Výboru, kterým by zapojení ČR do tohoto šetření podpořil.

Následovala diskuze ohledně zaměření výzkumu a formulace konkrétního znění usnesení doporučujícího Úřadu vlády ČR a Českému statistickému úřadu zajistit zapojení ČR do tohoto mezinárodního šetření. Bylo domluveno, že usnesení bude obsahovat oficiální název studie a bude rozesláno ke schválení Výboru per rollam.

Ad bod 3 – Aktuální stav přípravy ratifikace Istanbulské úmluvy;

R. Šafařík představil aktuální stav přípravy ratifikace Istanbulské úmluvy. Informoval přítomné o tom, že MSp vypořádalo všechny připomínky k návrhu na ratifikaci a o odeslání materiálu k zařazení na program jednání vlády ČR.

B. Marvánová Vargová se dotázala, jaký je předpokládaný termín projednání materiálu ze strany Vlády ČR.

R. Šafařík odpověděl, že předpokládaný termín projednání materiálu Vládou ČR je červenec, ale záleží, jak se k zařazení postaví organizační výbor. Některé úmluvy např. čekaly na zařazení na jednání i několik let. Je to tedy také otázka dalšího vyjednávání.

Ad bod 4 – Podpora osob ohrožených domácím a sexuálním násilím během pandemie covid-19, vyhodnocení dopadů pandemie na osoby ohrožené na základě dat;

V průběhu projednávání tohoto bodu dorazil člen J. Potměšil. Počet přítomných osob s hlasovacím právem stoupl na 22.

K. Bělohlávková uvedla, že je potřeba si uvědomit, že události související s pandemií covid-19 byly pro všechny nové a že se jednalo o mimořádný režim. Policisté a policistky např. pracovali na směny (krátký/dlouhý týden) a bojovali také s nedostatkem ochranných pomůcek. Ve většině případů byla zastupitelnost policistů a policistek 100 %. Některé věci však musely být řešeny odkladem, neboť každý není specialistou na všechno. Mohlo se tak stát, že určitý specialista či specialistka nesměl/a na směnu a výsledek tak musel proběhnout až po dvou dnech. Doplnila, že co se týče kriminálních statistik, 2-3 měsíce představují příliš krátký časový horizont na to, aby bylo vyhodnocení vypovídající. Změna nebo výraznější nárůst v rámci statistik je očekáván až v říjnu či listopadu letošního roku.

J. Mosheh uvedla, že Policie ČR po vypuknutí pandemie a zavedení karanténních opatření okamžitě začala komunikovat s intervenčními centry a dalšími subjekty. Primárně bylo nutné určit místo, kam budou případné oběti či pachatelé násilí umístěni. Ve spolupráci s Odborem bezpečnostní kriminality bylo vytvořeno stanovisko policejního prezidia, jak v případech domácího násilí postupovat. U každého případu vykazání bylo nutné kontaktovat hygienickou stanici a domluvit podmínky převozu. Policejní prezidium apelovala na krajská ředitelství policie, aby v rámci krizových štábů našla místa, kam umisťovat vykazované osoby. Současně bylo v neustálém telefonickém kontaktu s krajskými metodikami prevence. S osobou nakaženou covid-19 nebo v karanténě se v rámci vykazání nesetkali. Problém s umisťováním osob může ale nastat i po konci nouzového stavu, kraje však určené objekty uvolňují. Po konci nouzového stavu byl problematický nerelevantní krizový zákon, začala také vážnout komunikace s některými hygienickými stanicemi. Ve spolupráci s Ministerstvem vnitra byla oslovena hlavní hygienička s tím, že situace musí být řešena i nadále podle zákona o ochraně zdraví.

J. Mosheh se dále vyjádřila ke kriminálním statistikám. Policejní prezidium dostalo pokyn statistiky neustále sledovat, zda se nezvyšují. Z porovnání statistik vykazání se stejnými měsíci z roku předchozího nelze určit jednoznačný závěr. Březnové statistiky vykazání oproti minulému roku ve většině krajů stoupaly, v následujících měsících začaly spíše klesat. Za období tří měsíců je tak evidován celkový pokles vykazání o 20 %. Našly se však i kraje, kde počty vykazání stoupaly. J. Mosheh uvedla, že za tak krátké období nelze jednoznačně konstatovat pokles, nárůst, či jejich důvody. Pokles vykazání určitě není poklesem aktivity nebo vyhýbání se případům ze strany policistů a policistek. Během pandemie a karanténních

opatření se policisté a policistky častěji telefonicky dotazovali, jak v kterých případech postupovat. K dispozici měli metodické vedení a věděli tedy, co přesně mají dělat.

R. Šafařík uvedl, že chápe, že celková interpretace statistik je teď spíše předběžná. V rámci policejních statistik byl např. evidován i 25 – 30 % pokles u trestných činů týrání osoby žijící ve společném obydlí a znásilnění. Dotázal se, zda Ministerstvo vnitra předpokládá, že násilí probíhalo ve stejné míře a nebylo nahlašováno, v důsledku čehož se statistiky vykázání do konce roku dorovnají na úroveň přechozího roku, případně stoupnou na úroveň ještě vyšší.

K. Bělohávková odpověděla, že v současnosti nedokáže nikdo odhadnout, jakým směrem se budou statistiky vyvíjet. Očekává, že trestná činnost uvedeného typu naroste s koncem opatření omezujících pohyb a zvýšení příležitostí k páchání této trestné činnosti.

M. Vojtíšková doplnila, že v rámci intervenčního centra evidují max. dva případy měsíčně, kde řeší trestně-právní rovinu. Oběti se snaží situaci řešit jinými způsoby, neboť cesta k odsouzení toho, čeho se na nich dopouští jejich partner či partnerka, jako trestného činu je velice obtížné. Proto je důležité sledovat nejen statistiky vykázání, ale také statistiky nízkoprahových kontaktů intervenčních center. Důležitým aspektem je ochota obětí kontaktovat příslušné instituce.

J. Poláková uvedla, že spíše než statistiky vykázání by byly více vypovídající statistiky ohledně počtu osob, které se během pandemie a souvisejících opatření obrátily na policii a informace o tom, v kolika z těchto případů došlo následně k vykázání, případně k monitorování. Případný nárůst kontaktování policie ze strany ohrožených osob považuje za zásadní informaci pro Výbor.

J. Mosleh odpověděla, že Policie ČR eviduje statistiku všech výjezdů do společného obydlí, nejen domácího násilí. Primárně jde o zachycení všech přestupků, včetně případů, kdy jde o ojedinělý incident. Zda šlo o domácí násilí, zjistí policie až po vyhodnocení příslušného formuláře, který má povinnost vyplnit. V dubnu 2020 bylo evidováno 734 výjezdů oproti 711 výjezdům v loňském roce. V současnosti není možné určit, v kolika případech z tohoto nárůstu se jednalo o domácí násilí. Monitoring domácností, kde hrozí násilí, byl zamýšlen jako nový instrument, který byl policistům a policistkám poskytnut na začátku pandemie, kdy ještě nebyly k dispozici žádné objekty a nebylo tedy jisté, kam se budou násilné osoby a oběti umisťovat. Současně měl být tento instrument používán pouze u osob, které se nakazily covid-19, případně byly v karanténě. Podle informací krajů se policisté s takovou osobou v souvislosti s vykázáním během pandemie a karanténních opatření nesetkali.

K. Bělohávková doplnila, že monitoring měl být nadstavbou standardního postupu během nouzového stavu pro případ, že by nebylo možné násilnou osobu nakaženou covid-19 či v karanténě nikam umístit. Cílem bylo pokrýt všechny možné situace, které mohly nastat během nouzového stavu.

R. Šafařík k tomu dodal, že chápe, že vyhodnocení dopadů pandemie bude možné provést až s větším odstupem. Zajímalo ho, zda Ministerstvo vnitra a policie uvažují nad možností, že násilí probíhalo ve větší míře a oběti se ozvou až po skončení karanténních opatření.

Pokles ohledně trestného činu znásilnění by mohl být interpretován v souvislosti v důsledku omezených sociálních kontaktů.

J. Poláková souhlasila s tím, že sociálních kontaktů a příležitostí k páčání této trestné činnosti poklesl. Současně během pandemie vnímali, že policie byla během nouzového stavu vytížena a řadu případů odkládala. Současně nefungovaly soudy a další úřady.

P. Wünschová uvedla, že pro vyhodnocení dopadů pandemie a souvisejících opatření na oběti domácího a genderově podmíněného násilí je nezbytné provést také kvalitativní analýzu. Kvalitativní data by mohla zásadně pomoci s interpretací uváděných administrativních dat.

J. Krpálková souhlasila s potřebností kvalitativní studie. Pandemie vyvolala obrovskou paniku a lidé se soustředili primárně na ni. Související opatření měla dopad do rodin, kde probíhají konflikty. Ze zkušeností organizace Pro Dialog je patrné, že související opatření měla negativní dopad na rodiny s dětmi, kde probíhají konflikty. Společnost byla informována primárně o viru a o tom, jak jednotlivé složky tuto situaci intenzivně řeší. Lidé měli často pocit, že teď není vhodná doba se např. na policii obracet. Média měla okamžitě informovat o tom, že násilí během pandemie může eskalovat a že existují organizace, na které se mohou obrátit. Tyto informace se k veřejnosti dostali až s velkým zpožděním.

Z. Trávníček přiblížil svoji zkušenost ze soukromé praxe. Během pandemie řešil řadu konfliktních situací, které tento stav vyvolal. V průběhu března konzultoval online, od dubna opět v poradně za přísných bezpečnostních podmínek.

J. Poláková k tomu dodala, že média o problematice domácího násilí během pandemie často kontaktovala pomáhající organizace a často o tématu informovala. Od 12. března do 12. června vyšlo v souvislosti s domácím násilím a covid-19 celkem 430 článků. Dále informovala, že proFem od začátku pandemie nabízel online poradenství a týden po spuštění nouzového stavu i další formy distančních konzultací.

K. Bělohávková doplnila, že na webu Ministerstva vnitra byla zveřejněna informace o dostupnosti organizací poskytujících programy pro násilné osoby. Informací bylo obecně k dispozici dostatek. Kdo chtěl, tak se k informacím snadno dostal.

M. Vojtíšková následně představila statistiky Asociace pracovníků intervenčních center (dále jako „APIC“) (blíže viz příloha č. 6 zápisu). Informovala také o probíhajícím dotazníkovém šetření mezi uživateli/kami služeb intervenčních center. V současnosti mají k dispozici první vyhodnocení a interpretaci, šetření však bude probíhat až do srpna. Šetření se zaměřilo na otázky, zda a jak pandemie a související opatření ovlivnila život v rodinách a zda uzavření služeb během nouzového stavu mělo dopad na dostupnost pomoci obětem domácího násilí. Všechna centra v asociaci se zapojila do sběru dat. Co se týče statistik vykazování, data jsou celorepublikově srovnatelná s loňským rokem. Policie plnila povinnosti standardně. Policisté a policistky konzultovali s intervenčními centry častěji. Situace, kdy některé obvody vykazují častěji a některé méně, je standardní a dlouhodobá. Motivace vedoucích obvodních oddělení policie je v této souvislosti řešena v rámci interdisciplinárních setkání. Pokud bychom srovnali statistiky za období březen až květen letošního a loňského roku, celkový pokles by

tvořil zhruba 10 %. Nelze tedy hovořit o propadech. Nízkoprahové kontakty byly od března omezené na distanční formu, návrat k fyzickým kontaktům proběhl v polovině dubna. APIC eviduje celkově zhruba o 1000 intervencí méně zejména z důvodu omezení fyzických kontaktů. Současně byl zaznamenán nárůst kontaktování dalších subjektů ze strany osob ohrožených. Z 206 dosud vyhodnocených dotazníků, 196 dotázaných kontaktovalo intervenční centrum, 117 policii (nárůst o 2 třetiny), 64 orgány sociálně-právní ochrany dětí a jiné 54 (větší kontakt s rodinou, kamarády). Do konce května vyhodnoceno 206 dotazníků. Z dotazníkového šetření provedeného mezi konzultanty a konzultantkami intervenčních center na otázku, zda karanténa ovlivnila míru ohrožení domácím násilím, odpovědělo 10 z nich, že rozhodně ANO, zatímco 69 dotázaných, že rozhodně NE. Z interpretace získaných dat vyplývá, že potřeby obětí byly během pandemie a souvisejících opatření satureovány.

Z. Prokopová se dotázala, kolik procent ohrožených osob tvořili ženy, muži a zvlášť ohrožené skupiny.

M. Vojtišková odpověděla, že muži tvořili 5-7 % osob ohrožených, senioři 10 %.

B. Holušová informovala, že intervenční centrum v průběhu dubna a května také fungovalo distanční formou prostřednictvím telefonu a aplikace Whatsup. Pro vyhodnocení dat je potřeba většího časového odstupu. Na případnou druhou vlnu budou všichni lépe připraveni.

Z. Trávníček uvedl, že by bylo přínosné získat i statistiky i od dalších pomáhajících služeb.

J. Poláková poděkovala za představení statistik a uvedla, že pokud všechno bezchybně funguje, tak Výbor nemá v tomto ohledu dále co řešit.

J. Chaloupková konstatovala, že řada organizací zareagovala na vzniklou situaci bleskově zavedením distanční formy kontaktu. Za velmi problematickou považuje nedostupnost pobytových služeb pro oběti během pandemie. V tomto ohledu by ocenila metodickou podporu od MPSV.

D. Pokorná uvedla, že se shodneme na tom, že v současnosti ze statistik, které jsou k dispozici, moc nevyčteme a že nouzový stav představoval úplně novou situaci. Nyní zachytíme pouze špičku ledovce, co se skutečně dělo, se vyjeví až později. Určitě je potřebné situaci vyhodnotit i z pohledu kvalitativních dat. Sama je v kontaktu s řadou obětí, které musely v násilné domácnosti zůstat. Uklidňování situace v rodinách zasažených domácím násilím není v zájmu obětí. Pokud oběti hrozí nebezpečí, mělo by být primárně zajištěno její bezpečí. Je potřeba vyhodnotit to, co se osvědčilo a fungovalo a současně to, co by bylo potřeba příště udělat jinak.

P. Wünschová souhlasila s tím, že je důležité si říct, co se osvědčilo, jako např. online kontakt a podívat se na zkušenosti s nastalou situací pozitivně. Centrum Locika v této souvislosti připravuje ve spolupráci s Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí analýzu služeb a potřeb uživatelů a uživatelek. Dále uvedla, že v rámci Evropy je domácí násilí definováno rozdílně a že ČR má specifickou definici. Centru Locika se ozývali často rodiny, které řešili první násilný konflikt. Nejednalo se tedy o klasické klienty a klientky intervenčních center.

B. Marvánová Vargová nesouhlasila s tím, že by ČR mělo nějak výrazně odlišnou definici domácího násilí od ostatních evropských států. Požádala proto o zaslání přehledu zakotvení různých definic domácího násilí za účelem orientace v různosti definic.

J. Vrbický informoval přítomné, že MPSV ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví dokončuje plán pro osoby ohrožené covid-19 na následující období, který bude obsahovat semafor pro spuštění jednotlivých opatření pro případné další vlny. Cílová skupina osoby ohrožené domácím násilím je součástí tohoto plánu. Dále vznikla také platforma pro formulaci doporučených postupů řešení pro případné další pandemie. V současnosti probíhá vyhodnocování toho, co fungovalo a co ne. Systém by měl nastaven tak, aby znovu nedošlo k plošnému uzavírání sociálních služeb. Zásadní bude způsob nastavení fungování chytré karantény. Dokončuje se také analýza zátěže pracovníků a pracovníc v sociálních službách v období pandemie a souvisejících opatření. J. Vrbický vyzval přítomné, aby mu zaslali zpětnou vazbu k tomu, co během uvedeného období nefungovalo a co by bylo potřeba ošetřit.

J. Poláková požádala J. Vrbického o zaslání připravovaného materiálu.

J. Vrbický odpověděl, že v současnosti je materiál konzultován s Ministerstvem zdravotnictví a současně MPSV musí předložit materiál do meziresortního připomínkového řízení co nejdříve. J. Vrbický navrhl se dohodnout po jednání s předsednictvem ohledně konzultace před nebo v rámci meziresortního připomínkového řízení.

P. Vitoušová následně představila statistiky linky pomoci obětem kriminality a domácího násilí (blíže viz příloha č. 7 zápisu). V období od 16. března do 16. dubna 2020 se na linku obrátilo celkem 672 volajících. Oproti stejnému období v minulém roce došlo k nárůstu poptávky po poskytovaných službách, a to o 42 %. Necelá 1/3 volání se týkala domácího násilí. V prvních dvou týdnech (březen) jsme konzultovali 72 příběhů domácího násilí. V následujících dvou týdnech (duben) už se jejich počet vyšplhal na 129. Mezi prvním a druhým obdobím nouzového stavu byl zřetelný nárůst případů domácího násilí, a to o téměř 80 %. Počty volání/ domácího násilí na lince 116 006 se však nevyhouply přes špičky, které se objevují v dlouhodobých trendech (např. po osvětových kampaních). Statistiky dokládají nárůst volání o pomoc v případech domácího násilí v první polovině dubna a dále. Tato skutečnost může odrážet větší výskyt domácího násilí nebo signalizovat větší aktivitu obětí začít v nouzovém stavu řešit i soukromé problémy. Častými tématy hovorů se staly koronavirus (březen 49, duben 64 hovorů) a nefungování institucí (březen 49, duben 64 hovorů). Pokud srovnáme období březen-květen tohoto a minulého roku, tak počet veškerých volání vzrostl o 42 % a počet hovorů s tematikou domácího násilí o 22 %. Oběti a ohrožené osoby volaly o 36 % více. Hovory byly současně hlubší a delší.

Výzkumnice D. Moree a B. Nyklová následně představili předběžné výstupy kvalitativní analýzy dopadů násilí na ženách v souvislosti s covid-19 (blíže viz příloha č. 8 zápisu). Výzkum je založen na analýze terénních deníků s přepisem distančních forem komunikace se 71 klientkami a klienty organizací Acorus, Rosa a proFem; polostrukturovaných rozhovorů s klientkami uvedených organizací a pracovníci a pracovníkem organizací Acorus, Rosa, proFem, Magdalenium, Pro Dialog, Pro Sapia, Persefona a Women for Women. První fáze

výzkumu probíhala od 18. dubna do 7. června. Metoda umožnila pokrýt i předchozí období. Komplexní analýza bude dokončena v průběhu podzimu. V současnosti je k dispozici analýza průběžných dat vč. doporučení na jaké problémy je potřeba se aktuálně zaměřit. Hlavním zjištěním dosavadního výzkumu je, že počet případů i intenzita násilí v době krize vzrostly (30 – 40% nárůst poptávky po službách, dramatickost situací a větší traumatizace obětí, snížení možností úniku z rizikových situací). Fyzické násilí s viditelnými důsledky je jen špičkou ledovce. Téměř v polovině případů po opuštění společné domácnosti domácí násilí pokračovalo. Současně se objevily nejasnosti ohledně předávání dětí, eskalace napětí v krizi u dlouhodobých vztahů a také problematické řešení násilí u žen z ČR žijících v zahraničí a migrantek žijících v ČR. Hlavní zjištění u neziskových organizací je zaujetí proaktivního přístupu v době pandemie, okamžitý efekt zavedení distančních služeb, nárůst poptávky po skončení nouzového stavu na 100 % kapacity organizací a dopad ošetřování člena rodiny na provoz nouzového stavu na provoz organizací (převážně zaměstnankyně, které musely zůstat doma pečovat o děti či rodiče). Podle zjištění výzkumu policie fungovala nekonzistentně – rozdílný přístup v různých krajích, snaha vést strany ke smíru, což je v případech stupňovaného psychického i fyzického násilí kontraproduktivní. U orgánů sociálně-právní ochrany dětí byl také zaznamenán nekonzistentní přístup napříč kraji, spíše reaktivní přístup. Co se týče soudů, až na výjimky předběžných opatření a urgentních úkonů byla jejich činnost pozastavena (průtahy v řízení znamenali často větší ohrožení obětí a dětí v roli svědků domácího násilí). Soudy rovněž v některých případech rušily některým pachatelům vazby a ti se vrátili v situaci nouzového stavu domů k obětem domácího násilí. Z analýzy vyplynuly mj. následující doporučení: diverzifikovat pomoc pro jednotlivé situace a typy obětí a násilí, proaktivní přístup institucí a kontaktování rizikových rodin (zejména s nezletilými dětmi), zajistit pokračování poskytování distančních služeb všech poskytovatelů, sjednotit postupy všech institucí, zajistit dostatečné množství krizových lůžek a možnost čerpat dávky v řádu dní, zajistit označení osob ohrožených násilím za skupinu zvláště ohroženou během nouzového stavu.

V průběhu projednávání tohoto bodu jednání opustily členky K. Jůzová Kotalová a L. Viktorinová. Počet přítomných osob s hlasovacím právem klesl na 20.

P. Wünschová poděkovala za prezentaci a označení bílých míst v systému. Současně se dotázala, v čem spočívá diverzifikace pomoci.

D. Moree doplnila, že v rámci výzkumného vzorku 66 obětí v současném systému pomoci propadlo (policie např. nevykázala násilnou osobu, nebylo k dispozici krizové lůžko, atd.). Cílem diverzifikace je zajištění pomoci lidem, kterým se v rámci současného systému pomoci nedostává.

P. Wünschová uvedla, že by bylo do výzkumu přínosné zahrnout perspektivu a potřeby dětí. Současně potvrdila zkušenost s finanční nouzí rodin s dětmi a jejich nedostatečnou podporou. Dále navrhla zahrnout distanční pomoc do standardů služeb pro osoby ohrožené násilím a zajistit uznávání této formy pomoci ze strany MPSV a Ministerstva zdravotnictví jako regulérního výkonu.

B. Nyklová k otázce diverzifikace doplnila, že v první fázi by stačilo využít stávající služby. Např. na azylové domy pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím se

obracely jiné typy azylových domů s tím, že mají poptávku ze strany obětí domácího násilí. Souhlasila s tím, že situace dětí v rodinách zasažených násilím by potřebovala další výzkum. Cílem všech by mělo být vylepšit systém pomoci ohroženým osobám jako takový a snížit latenci domácího násilí ve společnosti. Institut vykazání je také často spojován pouze s fyzickým násilím, což je následně problematické pro osoby, které zažívají dlouhodobé psychické násilí. Je třeba zvýšit informovanost společnosti, že i oběti dlouhodobého psychického násilí ze strany partnera či partnerky mohou systém pomoci osobám ohroženým domácím násilím také využít.

B. Marvánová Vargová s ohledem na zbývajícím čas do konce jednání navrhla informaci o kampani Úřadu vlády ČR zaslat Výboru jako přílohu zápisu tohoto jednání a současně zaslání Plánu činnosti Výboru na léta 2020-2021 k hlasování per rollam, tak aby se dostalo ještě na další důležité body jednání.

Přítomné členky a členové Výboru s návrhem souhlasili.

Ad bod 5 – Plán činnosti Výboru na léta 2020-2021;

Plán činnosti byl zaslán Výboru ke schválení per rollam.

Ad bod 6 – Informace o procesu přípravy ratifikace Úmluvy Mezinárodní organizace práce o odstranění násilí a obtěžování při práci;

V průběhu projednávání tohoto bodu jednání opustily členky D. Rudická, P. Wünschová, B. Jonitová a M. Vojtíšková. Počet přítomných osob s hlasovacím právem klesl na 16.

R. Fuchs na úvod seznámil Výbor s procesem přípravy Úmluvy Mezinárodní organizace práce o odstranění násilí a obtěžování při práci. Za účelem formulace doporučení v dané oblasti proběhla řada mezinárodních expertních jednání. Členské státy nakonec rozhodly o vytvoření mezinárodního závazného dokumentu pro oblast prevence násilí a obtěžování ve světě práce. Shrnutí obsahu úmluvy a analýzy připravenosti ČR k jejímu přijetí byly součástí podkladů (blíže viz příloha č. 9). Cílem je zejména pomoc pracovníkům a pracovnícím v těchto situacích a zajistit důsledné vynucování dodržování pravidel ze strany orgánů inspekce práce, které v současnosti v zákoně o zaměstnanosti nemá dostatečnou oporu. Související inspekční činnost je potřeba výslovně upravit v právních předpisech. Návrh na ratifikaci úmluvy je možné předložit rovnou, ale není to povinnost. Běžnou praxí je sladění s legislativou daného státu, které předchází ratifikaci. Po ratifikaci ze strany daného státu se spouští kontrolní mechanismus. V současnosti v legislativě chybí výslovný zákaz násilí a obtěžování a současně není dostatečně ošetřeno násilí na zaměstnancích ze strany třetích osob (např. násilí na pracovnících a pracovnících úřadů práce ze strany klientů a klientek). Průzkumy navíc ukazují, že hrozba násilí na pracovišti se zvyšuje. Úmluva vyžaduje i zajištění dostupnosti služeb pomoci pro osoby ohrožené násilím. Do konzultací souvisejících se sladěním legislativy budou kromě ministerstev a sociálních partnerů zapojeni zaměstnanci a zaměstnankyně (skrze odbory) i zaměstnavatelé. Výsledkem by mělo být rozšíření národních strategií a zákonů tak, aby bylo možné návrh na ratifikaci předložit do konce roku 2025.

J. Potměšil poděkoval za představení a dotázal se, zda se v rámci meziresortního připomínkového řízení ozvaly nějaké kritické hlasy.

R. Fuchs doplnil, že meziresortní připomínkové řízení končí zítra. Zatím nemá žádný signál o zásadních rozporech. Oblast práce je s násilím spjata. Pandemie ukázala, že práce

z domova je možná v mnohem větším měřítku. Během uzavření v jedné domácnosti během home office může docházet také k nárůstu násilí a inspekce práce nemusí být do bytu vpuštěna. Zástupci a zástupkyně zaměstnavatelů a odborů budou tento problém diskutovat.

K. Koldinská uvedla, že nesouhlasí s tím, že nejsme schopní čelit násilí, obtěžování a jeho důsledkům mimo přímý výkon práce. Tuto oblast pokrývá zákoník práce (viz např. judikatura ohledně pracovních úrazů a odpovědnosti zaměstnavatelů). Úmluva garantuje ochranu ve světě práce před násilím, má tedy širší působnost a v této souvislosti jsou úpravy legislativy potřeba. S provedenou analýzou připravenosti obecně souhlasí. Budou potřeba úpravy zákoníku práce, drobná úprava zákazu diskriminace v zákoně o zaměstnanosti, ale tyto úpravy nebudou znamenat změnu zaměstnanecko-právní legislativy. Problém spatřuje např. v monitoringu a vyhodnocení dat, na které už v současnosti není dostatek kapacit.

V. Ježková k tomu dodala, že se jedná o úžasnou úmluvu. Obává se, že jde o tak převratnou věc, že nemá šanci projít schvalovacím procesem.

R. Fuchs doplnil, že zatím nemá informace, že by někdo ze sociálních partnerů úmluvu nepodpořil. Zaměstnavatelé v ostatních zemích úmluvu podpořili. Úmluva bude v nejbližší době projednána na tripartitě, Radě a s MSPV.

R. Šafařík konstatoval, že Úřad vlády ČR oceňuje, že se pro úmluvu získává širší podpora, stejně jako skutečnost, že se Rada Evropy a Mezinárodní organizace práce shodnou na jednotné definici genderově podmíněného násilí. Úřad vlády ČR vzhledem k tomu, že nepřepokládá větší zásah do pracovních právních zákonů, předloží připomínku směřující ke stanovení termínu pro předložení návrhu na ratifikaci vládě ČR.

Ad bod 7 – Problematika asistovaného setkávání;

M. Pavlíček s ohledem na vyčerpaný čas pro jednání navrhl zařadit problematiku asistovaného setkávání na program jednání Pracovní skupiny pro práci s dětmi ohroženými násilím v rodině 24. června a současně zajistit dostatečný prostor pro tuto problematiku na příštím jednání Výboru.

Přítomní členové a členky Výboru s návrhem souhlasili.

Ad bod 8 - Různé.

Termín příštího setkání Výboru byl stanoven na 17. září 2020 od 10:00 na Úřadu vlády ČR.

Shrnutí úkolů a závěrů jednání Výboru:

- Přeformulovat usnesení Výboru ohledně zajištění zapojení ČR do mezinárodního šetření Eurostatu ohledně genderově podmíněného násilí a zaslat jej Výboru k hlasování per rollam (M. Pavlíček)
- Rozeslat Výboru plán činnosti Výboru na léta 2020 – 2021 k hlasování per rollam (M. Pavlíček)
- Rozeslat jako přílohu zápisu jednání Výboru informaci o kampani Úřadu vlády ČR ke zvýšení informovanosti veřejnosti o dostupné pomoci během pandemie covid-19 a souvisejících opatření, prezentace APIC, Bílého kruhu bezpečí a kvalitativního výzkumu D. Moree a B. Nyklové (M. Pavlíček)
- Zařadit problematiku asistovaného setkávání na program jednání Pracovní skupiny pro práci s dětmi ohroženými násilím v rodině 24. června a současně zajistit dostatečný prostor pro tuto problematiku na příštím jednání Výboru (M. Pavlíček)

- Zajistit termín a místnost pro příští jednání Výboru (M. Pavlíček)

Jednání bylo ukončeno v 13:15.

Schválila:

B. Marvanová Vargová, předsedkyně Výboru

Zapsal: M. Pavlíček, sekretariát Rady vlády pro rovnost žen a mužů.